

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Ενότητα 10: Η μάθηση στην προσχολική ηλικία: αξιολόγηση

Διδάσκων: Μανωλίτσης Γεώργιος
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται στην άδεια χρήσης **Creative Commons** και ειδικότερα **Αναφορά – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγο Έργο 3.0 Ελλάδα** (*Attribution – Non Commercial – Non-derivatives 3.0 Greece*)

[ή επιλογή ενός άλλου από τους έξι συνδυασμούς]

[και αντικατάσταση λογότυπου άδειας όπου αυτό έχει μπει (σελ. 1, σελ. 2 και τελευταία)]

- Εξαιρείται από την ως άνω άδεια υλικό που περιλαμβάνεται στις διαφάνειες του μαθήματος, και υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης. Η άδεια χρήσης στην οποία υπόκειται το υλικό αυτό αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

**Η αξιολόγηση της
μαθησιακής διαδικασίας
στην προσχολική ηλικία**

Αξιολόγηση και στόχοι της μαθησιακής διαδικασίας

- Αξιολόγηση και στόχοι του αναλυτικού προγράμματος στην Προσχολική Εκπαίδευση αλληλοσυμπληρώνονται.
- Οι παιδαγωγοί παρατηρούν προσεκτικά και αξιολογούν τα παιδιά με σκοπό τη βελτίωση της διδασκαλίας τους και της μαθησιακής διαδικασίας.
- Η ακριβής αξιολόγηση στην Π.Η. είναι δύσκολη, επειδή οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι πολύ γρήγοροι, ανομοιόμορφοι και συνδέονται με το ειδικό πολιτισμικό και γλωσσικό πλαίσιο στο οποίο μεγαλώνει κάθε παιδί (Bredcomp & Copple, 1998).
- Η αξιολόγηση εξαρτάται πάντα από τους διδακτικούς στόχους που έχουν τεθεί.
 - Το μαθησιακό υλικό πρέπει να διατυπώνεται υπό μορφή στόχων, που εξηγούν τους λόγους εφαρμογής κάθε επιμέρους δραστηριότητας.
 - Οι στόχοι θα πρέπει να λένε καθαρά τι περιμένουμε να είναι σε θέση να κάνει ο μαθητής στο τέλος μιας επιτυχημένης διδακτικής ενότητας (δραστηριότητας). Να είναι σαφής ο τρόπος μέτρησής τους.

- Ο Διδακτικός στόχος αναφέρεται στον προσδιορισμό των δεξιοτήτων ή εννοιών που αναμένεται οι μαθητές να έχουν κατακτήσει στο τέλος της διδασκαλίας μιας ενότητας.

Σχεδιασμός στόχων (Slavin, 2007)

- Προσαρμογή στη διδασκόμενη ύλη
- Σαφήνεια των στόχων και αποφυγή λέξεων με πολλαπλές ερμηνείες
 - Ασαφείς όροι: να μάθουν, να κατανοήσουν, να εκτιμήσουν, να απολαύσουν
 - Σαφείς όροι: να γράψουν, να απαριθμήσουν, να αναγνωρίσουν, να ταξινομήσουν, να λύσουν, να κατασκευάσουν
- Αναλυση της εργασίας που θα επιτελέσουν οι μαθητές
 - Να προσδιορίσουν τις προαπαιτούμενες γνώσεις
 - Να προσδιορίσουν τις σημαντικές επιμέρους δεξιότητες
 - Να συνδυάσουν τις επιμέρους δεξιότητες ώστε να σχηματισθεί η τελική δεξιότητα

Ο Bloom και οι συνεργάτες του διατύπωσαν μια σειρά από στόχους χωρισμένους σε τρεις μαθησιακές κατηγορίες: τον **γνωστικό, το συναισθηματικό και τον ψυχοκινητικό.**

Γνωστικός τομέας:

- 1. Γνώση:** απλή γνώση γεγονότων, όρων, θεωριών κ.λ.π.
- 2. Κατανόηση:** κατανόηση του νοήματος αυτής της γνώσης
- 3. Εφαρμογή** ικανότητα εφαρμογής αυτής της γνώσης και κατανόησης σε νέες και πραγματικές καταστάσεις.
- 4. Ανάλυση:** ικανότητα να αναλύσει το υλικό στα συνθετικά του μέρη και να βλέπει τις σχέσεις μεταξύ τους.
- 5. Σύθεση:** ικανότητα να επανενώνει τα μέρη αυτά.
- 6. Αξιολόγηση:** ικανότητα να εκτιμάς την αξία του νέου υλικού χρησιμοποιώντας σαφή και λογικά κριτήρια, είτε προσωπικής επιλογής είτε αντλούμενα από την εργασία άλλων.

Συναισθηματικός τομέας

- 1) Πρόσληψη** (προθυμία παρακολούθησης) ο μαθητής ακούει ή ρωτάει, προσέχει ή κοιτάζει.
- 2) Ανταπόκριση** (προθυμία ενεργού συμμετοχής) Ο μαθητής απαντάει ή υπακούει, βοηθάει, διαβάζει ή γράφει.
- 3) Αποτίμηση** (ικανότητα απόδοσης αξίας σε πράγματα) αναφέρεται σε στάσεις καθώς και ηθικές και κοινωνικές κρίσεις περισσότερο παρά στην εφαρμογή των ειδικών αρχών ενός δεδομένου θέματος ή μαθήματος). Ο μαθητής συμφωνεί, δικαιολογεί, προτιμάει, δεσμεύεται ή συμμετέχει.
- 4) Οργάνωση** (η ικανότητα να προσεγγίζεις δύο ξεχωριστές αξίες, να τις συγκρίνεις και να τις συσχετίζεις): ο μαθητής τροποποιεί, συσχετίζει, οργανώνει ή αναλαμβάνει ευθύνες.
- 5) Χαρακτηρισμός** με βάση μια αξία ή ένα σύμπλεγμα αξιών (η ικανότητα να προχωράς ένα βήμα παρακάτω στο οργανωτικό στάδιο και να ορίζεις ένα συνεκτικό σύστημα αξιών ή μια φιλοσοφία ζωής που πληροφορεί τους πάντες για τη συμπεριφορά σου) Ο μαθητής υπηρετεί ή δρα, επηρεάζει ή δείχνει αυτοσυνείδηση.

Ψυχοκινητικός τομέας

Η ταξινόμηση των στόχων του ΨΚ τομέα περιλαμβάνει:

- την αντίληψη (την πρόσκτηση από τις αισθήσεις των ενδείξεων που θα καθοδηγήσουν την κινητική δραστηριότητα),
- την προδιάθεση (την ετοιμότητα του ατόμου να αναλάβει ένα συγκεκριμένο είδος δράσης),
- την καθοδηγούμενη ανταπόκριση (την ικανότητα να μιμηθεί έναν καθοδηγητή ή να οδηγηθεί από τη γνώση του αποτελέσματος),
- τη μηχανική συμπεριφορά (την ικανότητα να εκτελέσει απλά κινησιακά σχήματα με άνεση και σιγουριά),
- τις σύνθετες εμφανείς αντιδράσεις (την ικανότητα να εκτελέσει πιο σύνθετες κινήσεις με σωστό και ακριβή τρόπο)
- την προσαρμογή (την ικανότητα να τροποποιεί εγκατεστημένα κινησιακά σχήματα, προκειμένου να αντιμετωπίσει ειδικές καταστάσεις και προβλήματα)
- και τέλος την επινοητικότητα (την ικανότητα να δημιουργεί νέα κινησιακά σχήματα).

Οι κατάλληλοι τρόποι αξιολόγησης βασίζονται στις παρακάτω οδηγίες (Bredcomp & Copple, 1998):

- A) Η αξιολόγηση της προόδου των μικρών παιδιών είναι διαρκής και σκόπιμη. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης χρησιμοποιούνται προς όφελος των παιδιών, προσαρμόζοντας το διδακτικό πρόγραμμα και τον τρόπο διδασκαλίας, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις μαθησιακές αναπτυξιακές ανάγκες τους.
- B) Οι πληροφορίες της αξιολόγησης χρησιμοποιούνται και ενσωματώνονται στο σχεδιασμό του προγράμματος.
- Γ) Οι μέθοδοι αξιολόγησης είναι κατάλληλες για την ηλικία και τις εμπειρίες των παιδιών. Έτσι η αξιολόγηση των μικρών παιδιών βασίζεται κυρίως στα αποτελέσματα από την παρατήρηση της ανάπτυξής τους, τη συλλογή αντιπροσωπευτικών έργων τους και του τρόπου που ενεργούν στις αυθόρμητες καθημερινές τους δραστηριότητες.
- Δ) Οι αξιολογήσεις είναι σχεδιασμένες για κάποιο σκοπό και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το σκοπό για τον οποίο σχεδιάστηκαν, έτσι ώστε να παράγουν αξιόπιστες και ακριβείς πληροφορίες.

Ε) Αποφάσεις που έχουν καθοριστική επίδραση για τα παιδιά, όπως η τοποθέτηση τους σε κάποια τάξη, δεν λαμβάνονται ποτέ με βάση μια και μόνο αξιολόγηση, αλλά με βάση πληροφορίες από πολλαπλές πηγές.

Στ) Για να αναγνωριστούν παιδιά που έχουν ιδιαίτερες ανάγκες και να σχεδιασθεί το κατάλληλο πρόγραμμα γι' αυτά χρησιμοποιούνται η παρατήρηση και άλλοι αναπτυξιακοί τρόποι αξιολόγησης.

Ζ) Κατά την αξιολόγηση λαμβάνεται υπόψη η ποικιλομορφία των παιδιών και οι διαφορές στους τρόπους μάθησης.

Η) Αξιολογείται, **όχι μόνο το τί μπορούν** να κάνουν τα παιδιά μόνα τους αλλά και **το τι είναι δυνατό να κάνουν** με τη βοήθεια άλλων παιδιών ή ενηλίκων.

- Τέλος ένας από τους βασικούς στόχους της αξιολόγησης είναι η *διάγνωση*.
- Δεν αξιολογείται μόνο το **τι γνωρίζουν** αλλά και το **γιατί δεν γνωρίζουν** και **ποιες είναι οι παρερμηνείες** των μαθητών πάνω στο συγκεκριμένο πρόβλημα-θέμα που επεξεργάζονται μέσα στην τάξη.

Μορφές αξιολόγησης

A) Συνεχής ή διαμορφωτική αξιολόγηση (*formative*):

- Διεξάγεται για να παρακολουθήσει την πρόοδο-εξέλιξη των μαθητών στη μάθηση κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας.
- Αποσκοπεί στο να βοηθήσει το δάσκαλο να προσαρμόσει τη διδασκαλία του, για να βοηθήσει τα παιδιά να επιτύχουν τους εκπαιδευτικούς σκοπούς.
 - Προσφέρει την παροχή συνεχούς ανατροφοδότησης στο δάσκαλο και τους μαθητές γύρω από την πορεία της διδασκαλίας.
 - Προσφέρει την ευκαιρία στο δάσκαλο να τροποποιήσει τις διδακτικές μεθόδους ή άλλα στοιχεία της διδακτικής διαδικασίας.

B) Τελική αξιολόγηση (*summative*):

- Διεξάγεται μετά το πέρας της διδασκαλίας μιας σειράς μαθημάτων για να προσδιορίσει την έκταση επιτυχίας των εκπαιδευτικών σκοπών ή να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα του δασκάλου.
- Η σημαντικότερη λειτουργία της τελικής αξιολόγησης στη σχολική τάξη είναι να προσδιορίσει το επίπεδο επίδοσης των παιδιών κατά το τέλος μιας σειράς διδακτικών δραστηριοτήτων, να προσδιορίσει πόσο καλά πήγε μια διδασκαλία.

Γ) Διαγνωστική αξιολόγηση:

- Η διαγνωστική αξιολόγηση χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει
 - αν υπάρχουν οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την επιτευξη των διδακτικών στόχων,
 - τους λόγους που τα παιδιά αντιμετωπίζουν δυσκολίες ή μαθησιακά προβλήματα.
- Συνήθως διεξάγεται στην αρχή της διδασκαλίας
 - Αναζητά την αναγκαία νοητική ωριμότητα, την ύπαρξη ενδιαφέροντος και τις προϋπάρχουσες γνώσεις.
 - Αναζητά τις αιτίες των προβλημάτων μάθησης για να διατυπώσει ένα ειδικό πρόγραμμα ενισχυτικής διδακτικής παρέμβασης.

Γιατί είναι σημαντική η αξιολόγηση;

- Η αξιολόγηση ως ανατροφοδότηση
 - Για τους μαθητές
 - Για τους εκπαιδευτικούς
- Η αξιολόγηση ως πηγή πληροφοριών
 - Για τους γονείς
 - Για σκοπούς επιλογής (π.χ. Τοποθέτηση σε ειδική αγωγή)
- Η αξιολόγηση ως κίνητρο
 - Σημασία που αποδίδεται στην αξιολόγηση
 - Έντιμη – Έγκυρη αξιολόγηση
 - Σαφή κριτήρια επιτυχίας
 - Συχνή αξιολόγηση

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης